

● **ÁNTSZ-ellenőrzés****Az igazi „mumus” az ételmérgezés**

A szegedi Belváros egyik legnagyobb vendégforgalmú önkiszolgáló ételbárjában nem örül az üzletvezető az újságíróval „megspékelt” ÁNTSZ-ellenőröknek. Sebteben közli is, hogy a sajtó csak az ellenőrök vizsgálatát követően, annak eredményétől függetlenül tekinthet be a kullisszák mögé, azaz a konyhába.

Amíg a szemle tart, fotós kollégámmal a vendégtérben nézelődünk. A talponállóban ragyogó tisztaság, csillogó poharak, fényesre suvickolt pult, az éttermi részben is példás tisztaság, a naponta százak által használt tálcák nem ragadnak, mint ahogyan az asztalokon sem csicsog a zsír. A színtalálk előtt tehát a szemnek kellemes rend és tisztaság, s amint néhány perc múlva kiderül, a kullisszák mögött sem lehet kifogásolni valót találni.

Az üzlet vezetője megkönnyebbülten tér vissza kísértőivel a konyhalátogatásról. E helyen egy hónapon belül ez volt a második ÁNTSZ-ellenőrzés. Július közepén nem kevés hibát regisztráltak az ellenőrök, s a jegyzőkönyvből akkor bekevert: „nem volt megfelelő az ételek tárolása, kivánni valót hagy maga után a tojásmosság, egy konyhalányt egészségügyi könyv nélkül alkalmaznak”. Ezekért a hiányosságokért ötezer forintos pénzbírsággal sújtották az ételbárt. Az üzlet vezetője komolyan vette a korábbi figyelmeztetést, s mostanra már rendet tétetett a konyhában, ahol mára minden a szabályoknak megfelelően működik.

Az ellenőrzést végzők, dr. Kása Katalin megyei tisztiorvos és Sáfárné Vass Valéria egyszerűen sóhajtanak fel, mondván: bárcsak mindenütt így tisztelnék a közegészségügyi szabályokat és az ÁNTSZ figyelmeztetését. Nem túl gyakori eset, amikor a vizsgálatot záró jegyzőkönyvből az kerül, ami most a Boszorkánykonyha esetében, nevezetesen: „Intézkedést igénylő hiányosságok nem tapasztalhatók”.

A Csongrád megyei ÁNTSZ munkatársai az idegenforgalmi szezonban – májustól szeptemberig – hétféle ellenőrzéseket tartanak a megye vendéglátó helyein és ételmezterületjeiben. A hét többi napján pedig a városi tisztiorvosi szolgálatok ellenőri járják folyamatosan az éttermeket és a boltokat. A vendéglői ellenőrzések alkalmával azt vizsgálják, hogy az éttermek, büfék, bisztrók betartják-e a számukra előírt szigorú közegészségügyi szabályokat, nincs-e olyan körülmény, ami tömeges ételmérgezést idézne elő.

– Az ellenőrzéseket meghatározott szempontok szerint végezzük – mondja Sáfárné Vass Valéria. – A vendéglátó helyeken elsősorban azt nézzük, hogy a közegészségügyi engedélyben előírt feltételeket maradéktalanul betartja-e az étterem, nem lépi-e túl az engedélyezett ételadagszámot, vizsgáljuk az ételkészítéshez felhasznált anyagok minőségét, tárolásának, hűtésének mikéntjét, a készletek megfelelő hőfokon tartását, a főzőtér és ki-

szolgálótér tisztaságát, a mosogatás körülményeit, az ételmaradék elszállításának módját.

A tipikus problémákat dr. Kása Katalin megyei tisztiorvos sorolja. – Az egyik legjellemzőbb hiba, hogy a különféle nyersanyagokat – hús, tej, zöldség – és a készleteket nem elkülönítve tárolják. Nem egyszer tapasztaljuk, hogy a mélyhűtőben együtt van a nyers hús és a már készre főzött étel, ami kétszeresen is hiba, hiszen a főtt étel lefagyasztása szabálytalan, plusz tilos a készletet egy hűtőteremben tárolni a nyers áruval. Láttunk már olyan hűtőszekrényt, amelyikben a fedetlen lábasban tárolt leves felett volt a csomagolatlan nyers hús. Nem ritka, hogy az elkészített étel nem megfelelő hőfokon tartják, s hidegen tálalják fel a vendégeknek. Jellemző szabálytalanság, hogy az étterem dolgozói nem használnak kézfertőtlenítőt, s a mosogatást sem az előírásoknak megfelelően végzik, például nem fertőtlenítik a poharakat, esetleg ugyanott mosogatják, ahol a zsíros lábosokat. Van rá példa, hogy a tiszta, elegáns, exkluzív vendégtér sokszor elborzasztó konyhát takar. A kényelmes és esztétikus kiszolgáló helyek mögött zsúfolt és a higiénés szabályokat semmibe vevő főzőhelyiséget találtunk.

Csongrád megyében az idei nyári szezonban 276 vizsgálatot végeztünk – folytatja az értékelést Kása doktornő. – Eddig két éttermet kellett bezárítani. Az egyikben első figyelmeztetésünk ellenére továbbra is lefagyasztották a készletet, ráadásul a legveszélyesebb „fajtából valót”: belsőlegből készültet, velőt, gombát. Mindkét bezáráásra ítélt vendéglő esetében másodszori ellenőrzésre sem korrigálták a hibákat, s ezért kellett a legveszélyesebb büntetéshez folyamodnunk. Kisebbszabálytalanságok esetén helyszíni bírságot rovnak ki, összege 5 ezer forint. Ezen a nyáron eddig 115 alkalommal került sor helyszíni bírságolásra. Nagyobb szabálytalanság esetén szabálysértési eljárást kezdeményezünk, ami 30 ezer forintos büntetést von maga után. A megyében négy étterem ellen kezdeményeztünk szabálysértési eljárást, ebből egy szegedi vendéglátó hely volt, ahol a földön tárolták az étel díszítésére felhasználni szándékozott salátát és a mélyhűtőben ömlesztve, csomagolatlanul sorakoztak a különféle nyers húsok.

A közegészségügyi felügyelők, noha nem tartják elriasztó mértékűnek a büntetések összegét, mégis azt állítják: a vendéglők tulajdonosai többségükben komolyan veszik az ÁNTSZ ellenőrzéseit és a feltárt hiányosságokat igyekeznek pótolni, a hibákat kijavítani. Az éttermek vezetői, tulajdonosai tisztában vannak azzal, hogy a legnagyobb büntetés számukra az lehet, ha közegészségügyi szabálytalanság miatt tömeges ételmérgezés történne éttermiükben, ami a vendégek elriasztásának leghatásosabb módszere. Ennél nagyobb büntetés pedig nem kell egy vendéglátónak.

Kalocsai Katalin

● **Az Elisabeth próbái a dómszínpadon****Mikor ehet a királyné?**

Kerényi Miklós Gábor rendező sűrű tempót diktál. (Fotó: Nagy László)

Hét előadás lesz. Merészség? Alighal Tavaly megérdemelten aratott sikert a szabadterin Sylvester Lévay és Michael Kunze darabja, a tragikus sorsú osztrák császárné és magyar királyné életének zenés színpadi feldolgozása, az Elisabeth.

A szegedi szabadteri és a Fővárosi Operettszínház közös produkciója Maklár László zenei vezetésével és Kerényi Miklós Gábor rendezésében valósult meg a Dóm téren, ősztől pedig az Operettszínházban adták.

„Játsszatok! Játsszatok!”

Ugyanazok az alkotók és a szereplők ott és itt, az előadás mégis – más. Kerényi Miklós Gábor sűrű tempót diktál, úgy tűnik, „munkafertőzöttség” gyógyíthatatlan.

Második felvonás, negyedik jelenet: elmegyógyintézet Bécs közelében. Elisabeth látogatása botránnyba fullad, az egyik ápoló asszony őrlőgöngyöllel állítja, hogy ő a császárné.

– Színpad kész! – hallatszik valahonnan a díszletek mögül. Maklár Lászlónak mindkét keze a magasban, de kivár, hiszen a szereplők nem tudtak még visszaállni a jelenet kezdő képébe. Haratszor, vagy hetedszer rendelte vissza őket az érlely rendezői szózat.

– Mikor lesz fehér akár-mink azon a díszleten?

● **Budapest (MTI)**

Tízennyolcmillió USD-dollár értékű vissza nem térítendő világbanki támogatásban, valamint legfeljebb 9 millió dollár értékben költségvetési hozzájárulásban részesülhet a jövő évben az régió, amely megnyeri a Népjelölti Minisztérium most meghirdetett egészségügyi modernizációs pályázatát. A tender részleteit sajtótájékoztatón ismertették a sajtótárcánál.

Az egészségügyi modernizációs alprogramot a 91 millió dolláros világbanki kölcsönből finanszírozott Egészségügyi Szolgáltatások és Menedzsment Program keretében hirdette meg a

Majd... Jó. De mikor? És ott legyek vannak, vagy mi van? Igen, igen, önök, ott főtt, uraim, ne a legyeket hessétek az orruk elől, amikor itt van a királyné! Több lekésedést! Nem tud megmozdulni az a dézsa? Közép felé menjen, ez az, most egy kicsit jobbra, stop! Így jó lesz! Kérem a bolondokat, mozduljanak meg! Játsszatok, játsszatok! Ez így nulla, semmi értelme nincs a jelenetnek! – dörög a mikrofonba, s végül halkán: – Akarják, hogy próbáljunk délelőtt?

Ez hat. Tessék belegondolni: az ápolók és ápolók a nehéz, szürke és fehér leplekben-köpenyekben, hosszú percekig látszólag „spontán örületben”, azaz pontosan koreografált mozgáskavalkádban leledzenek a színpadon. Aligha lenne „színpadi” az örület, ha ezt rekkenő hőségben, délelőtt kellene gyakorolni!

„Ez az, Balázs!”

A szereplők tehát apait-anyait beleadnak, s Kerényi végre hagyja, hogy be is fejezzék az immár nyolcadszor ismételt-megszájtott jelenetet. Már éppen elindulnak öltözni, amikor...

– Kérek vissza mindenkit!

Csalódott moraj tölti be a teret, az „örültek” beletörödvén sorsukba visszavánszorgnak. De egyedül Balázs kell. A gyermek Rudolfot alakító két kisfiú, Kékési Gábor és Kazi Balázs fölváltva próbálnak, ezúttal az

utóbbi. Kerényi hosszasan beszélget vele, nem hallani, mit. A próbaközönség egy darabig feszülten figyel, aztán mocorgás indul a nézőtérben.

– Minden este kijövök – mondja mögöttem egy negyvenes hölgy a szomszédjának. – Imádom, ahogyan mozog, csupa zene az egész srác! Figyeld, még most is, amikor nem vezényel! Néha azt sem tudom, mi történik a színpadon, mert én csak Maklár Lácit nézem! Te tudtad, hogy szegedi?

Nevetnek, amolyan szemérmes-kacér kuncogás ez, összetéveszthetetlenül nőies. Ha Maklár hallaná...

A színpadon Balázs felöltött komolysággal bólint: megértette. A jelenetet előlőről kezdik, majd Szabó P. Szilveszter és Balázs kettősénél Kerényi újra megálljt parancsol. Balásznak a Halál elől hátrálnia kell a halálotrony felé, majd föl kell szállnia három lépcsőfokon, de ne tovább. Stop! – emeli tiltón a kezét Szabó P. „Bár a gyermek Rudolfnak voltak furcsa gondolatai – még nem jött el az idő... Érted?” A gyermek Balásznak nem akarja Rudolf haláláért eszételni a rendező, a fiúnak mégis minden világos. „Ez az, Balázs!” – harsan a dicséret, s a gyerek büszkén elmosolyodik.

„Hova szalad, édes Kata?”

Apropó, Halál... A tavalyi előadás sztárja, Mester Tamás külföldön dolgozik. A

fiatal Szabó P. Szilveszternek – 1974 szilveszterén született – tehát ezúttal nincs váltótársa. Kulcsszelep, nehéz, nagy. Hét előadásban. Örült lehetőség és felelősség! Szabó P. az idén szeptembertől a Színművészeti Főiskola hallgatója.

– Majd ha Forgács úr előkerül, újra vesszük! – szól fojtott dühvel az Úr, alias Kerényi hangja, s a színtalálk mögött izgatott keresés indul.

Szegény Forgács Péter (Lücheni, a királyné gyilkosa szerepében azért van folyton a színpadon, mert ez afféle narrátor szerep is) azt hitte, bekapathat végre néhány falatot... Janza Kata viszont minden kétséget kizáróan – nő. Ezért aztán a helyébe hozzák a szendvicset.

Egy asztal magasságú díszletelemet szemel ki magának a takarásban, s a pillanatnyi szüneteket kihasználva oda-odáron, harapni egyet.

– Hova szalad, édes Kata? – recssen rá Kerényi, s a civil sztreccsbe bújtatott szép, hosszú lábak megtorpanva-megroggyanva. Mint riadt őzike: a szakadék szélén.

– Azt hittem... Máskor eddig kellett jönnöm, de ha nem, akkor most meddig? – kérdezi bátor határozottsággal, s egy fájdalmas pillanattal elbúcsúzik a takarásban várakozó szendvicstől... A királyné egyelőre nem ehet. Pénteken este előadás lesz.

Sulyok Erzsébet

Novák István kölni díja

● **Munkatársunktól**

Az ország városait, falvait járva mind gyakrabban pihenhet meg a tekintet ötletes építészeti megoldásokkal, magas technikai színvonalon megvalósított középületeken. Ezek közé tartozik például a Baján fölépült Magyarországi Németek Művelődési Központja is, amelyet Szeged városi főépítésze, Novák István Ybl-díjas építész tervezett. Novák István munkáját immáron egy rangos európai kitüntetéssel is elismerték – megkapta az „1997-évi Példaértékű Sport- és Szabadidő Létesítmények” díját.

A pályázatot – amelyre a Magyar Építészek Szövetségének vezetése javasolta Novák István sikeresen megvalósult terveit – a Nemzetközi Sport- és Szabadidő Létesítmények Szövetsége (IAKS) írta ki „IAKS Award 1997” címmel. Olyan épületegységekkel lehetett benevezni, amelyek 1989. január 1. és 1994. december 31. között készültek el, s már legalább két éve sikeresen működnek. A pályázatot egyébként a tervezővel az üzemeltetővel közösen kellett beküldenie a szövetség kölni irodájához. A világ minden részéből több száz pályamű utazott Németországba, ahol neves szakemberekből álló nemzetközi zsűri minősítette azokat.

Az ünnepélyes eredményhirdetést – a díjnyertes pályázatok kiállításának megnyitásával egybekötve – november 4-én tartják majd Kölnben.

Arany Pódium

● **Munkatársunktól**

A szegedi tehetségfelfedező verseny, az Arany Pódium júniusi műsorai után augusztusban és szeptemberben is színpadra lépnek a fiatal előadók: Legközelebb péntek délután ez este a Délfő napok rendezvényén, a Dugonics téren láthatja őket a közönség. Az ópusztaszeri Szépi-expón 18-án, a hónap végén a gyopárosfürdő vízishow-n, szeptember 6-án pedig a deszki falunapon szórakoztatják a nagyeredműt.

Bronzgyűjtők

Az emberi leleményesség és a pénzéhség határtalan. De vannak olyanok is, akiknél ez a kettő párosul. Ez történt három napja a Kiszombor-Ferencszállás vasútvonalon. Ismeretlenek a telefonpóznákról elloptak 5,4 kilométernyi szigetetlen bronzvezetékét.

A rendőrség feltevése szerint szervezett bűnbánával állnak szemben, amelynek nem ez volt az első akciója. Az biztos, hogy a szervezettgűgyekkel nincs is semmi baj, mert a vezeték leszereléséhez pár óra volt csak szükségük. Ha úgy számolunk, hogy az oszlopok körülbelül ötven méter távolságra vannak egymástól, a táv pedig 5400 méter, akkor egy gyors osztás után meg tudhatjuk, hogy nagyjából 108 póznán kellett fel- és lemászniuk az önjelölt légtornászoknak. A hetven kilogramm súlyú eltulajdonított vezeték értéke több mint 60 ezer forint.

K. T.

Világbanki hitellel a modern egészségügyért

Népjelölti Minisztérium. A projekt célja a magyar egészségügyi reform segítése, mégpedig egy regionális modellkísérlet keretében – mondta Tóthmátyás István, a tárca Világbanki Irodájának vezetője. Azt szeretnék elérni, hogy a nyertes régió egészségügyi intézményeinek vezetői, az intézmények fenntartói és a helyi egészségpolitikusok a saját maguk által kidolgozott stratégia alapján valósítsák meg az

lyok közötti munkamegosztás hatékonyabbá, optimálisabbá tételével is pályázni lehet.

A tenderre úgynevezett regionális konzorciumok jelentkezhetnek, ezekben egy régióknak minimálisan két megyét kell lefednie, minimum 900 ezer, de maximum 3 millió lakossal (a főváros egy megyének számít). A pályázati szándékot kinyilvánító pályamunkát benyújtási határideje szeptember 15., a részletes pályázatokat pedig jövő év január 30-ig kell beadni. A pályázati dosszié a Népjelölti Minisztérium Frankel Leó utca 30-34. sz. alatti irodájában szerezhető be. Érdeklődni telefonon is lehet a 345-0835 és a 345-0802-es számon.